

Records

Voldria fer aquesta narració dedicada al meu pare, entraniable, recte i carinyós. Era polifacètic, a més home de negocis, participava en activitats culturals i artístiques, director de escena de teatre, actor i artista, un bon orador per dirigir-se al públic. Tenia l'ideal republicà políticament molt actiu, amic de Francesc Macià i de Lluís Companys, amb qui compartia una gran amistat, quan tenien que fer un discurs ell els presentava i amb la seva eloqüència captivava les masses. No volgué mai anar després a cap acte ja que no volia aprofitar-se del seu ideal.

Els dos presidents el volien molt fins que quan dirigia el país el president Companys li proposar la cartera de totes les forces de Barcelona, cosa que no va acceptar. Deia que amb el seu humil treball ja en tenia prou.

Fou molt amic dels germans Borràs, els quals moltes vegades feien funcions junts, ells volien persuadí ja que era un bon actor es dedicués al teatre, cosa que mai va acceptar, era un hobby que tenia i disfrutava, però per ser professional no trobava que en aquells temps fos feina retribuïda es a dir, que mai volgué acceptar-ho.

Venien artistes de Barcelona ja que en aquell temps no era gens ben vist que les noies del poble participessin en una funció, moltes vegades venia Amparo Baró que precisament ara veiem la seva filla amb alguna obra.

Vidu de primeres núpcies tenia quatre fills i es casà amb Dolors Domingo, que tingueren dues filles: la meva germana M^a del Carmen i la que els hi escriu aquestes humils lletres.

El dia que es proclamà la república a casa hi havia un enrenou. Jo tenia deu anys i no comprenia res, tan sols vaig sentir que el pare digué a la meva mare Busca un drap vermell que el posarem al balcó, Hi així ho va fer. Després vaig veure que a molts balcons també figurava el mateix. Però no durà gaire l'alegria, aviat vingueren uns militars a buscar al meu pare i junt amb altres cambrilencs el varen portar a un vaixell davant de Tarragona que feien servir de presó.

Després d'un temps els hi feren un judici, i cada prés tenia que portar un advocat, però ell no en va volgué cap, es va defensar sol i el van exoldre.

Jo de petita vaig plorar molt de veure al meu pare tancat, recordo unes frases que sempre em deia:

- Sigues noble, sigues constant, tingues solidaritat no t'aprofitis mai dels demés i estima sense ser recompensat.

Lluità per Catalunya, per un mon més just i més humà, per la lliure expressió i per nostra llengua que volien exterminar. Vingué la guerra i una bomba el ferí, varem passar un gran disgust però es va salvar.

Era molt amic de mossèn Cinto Verdager, home senzill gran poeta, que sempre l'he admirat. Els seus pensaments eren els mateixos, defensar Catalunya.

Va esser un col·laborador en la fugida de nostre cardenal Vidal i Barraquer molt volgut cambrilenc, que ajudares a marxar i mai més a poguer tornar. Al vindre la guerra ens requisaren dos camions i un cotxe, que eren la seva arma de treball.

Després de l'empresonament varem anar a viure a Tarragona, jo tenia tretze anys, va esser un temps molt trist. Cremaven esglésies, coses d'un valor incalculable. També mataven persones innocents i jo espantada, ja que em venia tot de nou.

Quan s'acabà la guerra, per venjança feren atrocitats, també mataven, i avernagaven nostra llengua que no podies parlar.

El pare se'l veia molt trist amb aquesta riuada de maldat, al vindre la dictadura al pare no el van agafar però el castigaren a no poguer treballar, hi fou el pitjor que ens podia passar.

Va viure amb la il·lusió pensant que aviat vindria un canvi i s'acabaria la riuada de maldat. Però vellet es morí sense poguer disfrutar el seu ideal que era el que més desitjava.

Tots els seus poemes els tinc guardats com un tresor, tots demostren una gran estimació pel Catalunya. Quan morí Macià li feu un poema que de tant en tant lleigeixo i els meus ulls s'omplen de pena. El seu acabament diu així:

Se'ns a mort l'avi

De matar intenten nostre parlar

Però la terra que es tota nostra

Per més que facin no morirà.